

Дегтяр Вікторія Андріївна
*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ,
факультет підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань,
здобувач вищої освіти*

**Науковий керівник –
Недря Кирило Михайлович,**
*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ,
кафедра гуманітарних дисциплін
та психології поліцейської діяльності,
завідувач кафедри,
кандидат історичних наук*

РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПРАВОСУДДЯ

Стрімкий розвиток державних органів України, та їх реформаційні перетворення – один з шляхів побудови європейської держави відповідно до міжнародних стандартів. Конституція визначає Україну, як правову державу та розкриває зміст правосуддя, що здійснюється виключно судами. Вартує зазначити, що при здійсненні такого існує необхідність застосування міжнародної практики, зокрема, Європейського суду з прав людини. Так, 23.06.2006 було прийнято Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» No 3477-IV, для судової гілки влади це розтлумачено наступним чином: «Україна повністю визнає на своїй території [...] щодо визнання обов'язковою і без укладення спеціальної угоди юрисдикцію Європейського суду з прав людини в усіх питаннях, що стосуються тлумачення і застосування Конвенції»[4, с. 8].

Мету нашого дослідження вбачаємо у вивченні місця та ролі практики Європейського суду з прав людини у національній судовій системі, та визначення доцільності такої при здійсненні правосуддя.

Розглядом питань досвіду ЄКПЛ та його впливу на правосуддя досліджували та вивчали у своїх наукових доробках, як вітчизняні вчені, так і зарубіжні, слушним буде виділити на ступні прізвища: Р.Б. Сабодаш, Т.І. Дудаш, В.П. Кононенко, В.С. Васильєв, Колісник О.В., Фудей Т.І. та ін., а також це питання неодноразово ставало наріжним каменем у суперечках між представниками громадськості, практичних працівників судової гілки влади, громадських діячів, що знаходить свій прояв у проведенні досліджень та досконалому вивченню такої проблеми.

Фудей Т.І. розроблюючи серію тренінгів, у рамках проекту «Гарантування дотримання прав людини при здійсненні правосуддя», що організований для су-

днів загальних судів України щодо застосування практики ЄКПЛ, зазначено: вивчення практики ЄКПЛ, а також застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод – обов'язковою юрисдикцією, що зазначало законодавчого визнання. Адже практика Європейського суду з прав людини у своїх рішеннях найповніше розкриває суть більшості положень Конвенції[4, с.6].

Щодо необхідності застосування Конвенції та рішень ЄКПЛ у здійсненні правосуддя національними судами – очевидна, оскільки на сьогодні в українському законодавстві існують прогалини у регулюванні прав людини та основоположних свобод. Зокрема, практика Європейського суду є необхідною для реалізації на практиці основних принципів Конвенції, що залишаються невідомими національному законодавству, до таких можна віднести «справедливий баланс», «справедлива сатисфакція» та ін., відображення цих поглядів знайшло у науковому доробку Андрійченка О. та Чернівецької О.[1, с. 286]

Застосування практики Європейського суду під час здійснення правосуддя на сьогодні більшає, тому існує потреба у вивченні таких рішень розробленні основних проблемних питань та здійснення характеристики та порівняння національної та європейської практики, адже судді повинні знати як це питання розглянуто у відповідних рішеннях. Потрібно працювати у напрямі зростання рівня обізнаності суддів та створення належного механізму застосування такої практики[3, с. 165].

Оскільки останню також можна визначити як джерело права в Україні, крізь призму суджень Венеціанської Комісії «За демократію через право», за умови обмеженості державних ресурсів набагато краще витратити фінанси на проведення необхідних реформ, які допоможуть запобігти порушенням Конвенції, ніж сплачувати справедливу сатисфакцію тим особам, що вже страждають від таких порушень[2].

Таким чином, здійснивши розгляд різних наукових підходів та здійснення вивчення національного законодавства, щодо практики ЄКПЛ при здійсненні національного правосуддя, вважаємо: українське правосуддя зазнає значного впливу з боку ЄКПЛ та потребує законодавчого закріплення, щодо зобов'язань використання такої практики, розроблення відповідних кроків, через те що судова практика є зміною та розвивається за швидкою динамікою.

Бібліографічні посилання:

1. Андрійченко О., Чернецька О. Практика Європейського суду з прав людини у здійсненні правосуддя. «Підприємництво, господарство і право»: загал. каук.-практ. госп.прав. журн. 4/2019. Київ, 2019. 284-288 с.
2. Право на справедливий суд: практика Європейського суду з прав людини щодо України. Міністерство Юстиції – офіційний веб-сайт. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_7474 (дата звернення: 05.05.2020)
3. Серета Т.М. Практика Європейського суду з прав людини як джерело судового правозастосування. Практика Європейського суду з прав людини в діяльності органів прокуратури і суду: виклики та перспективи: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (13 червня 2018 року). Київ:, 2018. 206 с.
4. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя: Науково-методичний посібник для суддів. Київ, 2015. 208 с.